

Erään perheen tarina

Se aamu muutti koko elämän. Hoitaja sairaalasta soitti äidille:” Sinulle on löytynyt sopiva siirrännäinen, mahdollinen elinluovuttaja on löytynyt.”

Ohjeita satelee ja äiti ei ymmärrä puoliakaan. Yritän painaa kaikki äidin ääneen sanomat neuvot mieleen, että edes yhdessä muistaisimme jotain, mitä hoitaja sanoi. Ei sitä shokkireaktiota voi sanoin kuvailla, menin täysin lukkoon. Toisaalta tunteet, tästä se uusi elämä alkaa, mutta toisaalta niin valtava huoli omasta äidistä, tärkeimmästä ihmisestä päällä maan.

Puhelu päättyy ja äidin silmistä purskahtaa kyyneleet. Minä parhaiden itkuun ja halaan äitiä lujempaa kuin koskaan.” Äiti sanoo: ”nyt on minulle löytynyt munuainen, älä kulta itke, tätähän me olemme odottaneet ”.

Silloin päässä poukkoilee kasapäin kysymyksiä, joille ei toden teolla ole nyt aikaa etsiä vastauksia. Meillä on tasan 15 minuuttia aikaa lähteä kotoa sairaalaan. Isälle soitetaan ja yritetään selittää asia, ja varsinkin se, että nyt on kiire. Sinun pitää joutua nyt lähtemään viemään äitiä Kuopioon.

Siinä sitten kiireellä yritettiin koota ajatuksia, ja miettiä mitä kolmen viikon aikana sairaalassa tarvitsee. Hah, niillä tavaroilla mitä mukaan pakattiin, ei kyllä kovin moni tulisi kolmea viikkoa toimeen, mutta äiti onkin tunnetusti sisukas mimmi joka tilanteessa. Vaikka tilanne oli kuinka pelon valtaama, pakattiin kassiin ensimmäisenä meikkipussi, hiuslakka ja kasvorasva. Siitä todella tunnisti, kuka mahtaa olla lähdössä, mutta ei että minne, kuinka pitkäksi aikaa ja minkä takia. Sitten kassiin alkoi tulla muutakin tavaraa.

Kun oli jotain repun täytteeksi saatu, oli jo isäkin pihassa. Liekö koskaan niin kovaa ajanut, jos ei hulluja nuoruusvuosia kevytmootoripyörällä lasketa. Kun isä tuli sisälle, taisimme itkeä minä ja äiti ainakin ja isälläkin muutama kyynel vierähti. Tietämättömyyskin lisäsi huoltamme entisestään, mitä nyt tapahtuu, oli osa syynä hätään. Nyt oli jo niin hoppu, että taisipa valot jäädä päälle ja avaimetkin oveen, kun kotoa kohti sairaalaa lähdettiin. Oli muuten ainut kerta, kun äiti ei tarkistanut, onko hella päällä ja kahvinkeitin pois seinästä.

Matkalla sairaalaan yritettiin kaikki rauhoitella itseämme, mutta eihän siitä mitään tullut. Minä itkin suoraa kurkkua lähes koko matkan, koska pelkäsin: onko tämä viimeinen päivä, kun minulla on äiti. Vaikka se kuulostaakin kyyniseltä ajattelulta ja hätiköimiseltä, ei sitä hädän ja pelon määrää voi kuvailla ja ajatuksia ymmärtää. Matkalla hoitajatkin rimputtivat alituisen, ja tietoja sateli koko ajan enemmän ja enemmän.

Sairaalaa saavuttuamme juoksimme suoraan röntgeniin kuvattavaksi. Siellä hoitajat kehottivat meitä odottamaan vuoroamme. Silloin avasi neiti 12v suunsa ja ehkä turhan äkäisellä äänellä selvitin hoitajille: ”Äiti on lähdössä elinsiirtoon Helsinkiin, meillä on kiire, me emme odota”. Hoitajien ilmeet olivat ällistyneet, ei ollut ehkä ihan jokapäiväinen tilanne. Siinäkin välissä hoitaja soitteli taas meille ja kiirehti tulemistamme. Hänellekin selitin puhelimeen, että kuvissa olemme ja tulemme mahdollisimman nopeasti sisätautien osastolle. Kun kuvat oli otettu, matka jatkui kohti sisätautien osastoa. Siellä lääkäri tutki äidin, katsoi kuvat ja lähetti äidin matkaan. Hoitaja oli koko ajan vierelläni ja yritti rauhoitella parhaansa mukaan, mutta tuloksetta siinä vaiheessa.

Sitten taas mentiin ja lujaa, kohti lentokenttää. Sinne oli soitettu, että koneen lähtöä myöhästytetään sen verran, että äiti ehtii mukaan. Koko matkan lentokentälle puristin äitiä kädestä, itkin ja itkin. Kentällä nopeiden halausten ja pusujen jälkeen äiti juoksi matkaselvitykseen ja katosi

ihmisjoukkoon. Sitten alkoi taas kovempi itku, kun en enää nähnyt äitiä. Isän kanssa autossa istuessamme katsoimme, kuinka kone nousi taivaalle äiti mukanaan.

Silloin myös huomasin isältä tippuvan kyyneleitä, kun hän otti minua kädestä kiinni ja sanoi: "Nyt ei auta muuta kun toivoa ja pyytää Taivaan Isältä, että hän auttaa ja suojelee äitiä tuolla matkalla". Ja niinhän se oli, muuta emme me voineetkaan tehdä, langat olivat toisissa käsissä. Kyyneleet pyyhittyämme lähdimme paluumatkalle kotiin. Lentokentän rauta-aidat eivät ole koskaan näyttäneet niin pelottavilta, teräviltä ja pitkiltä kuin nyt. Kotimatalla isän kanssa ei paljon juttu luistanut, eikä hymy naamallamme edes käväissyt. Sen sijaan kyyneleet tanssivat poskilla.

Kotiin tultua huomasimme, että valot olivat päällä ja avaimet ovesa, mutta kaikki muuten kunnossa. Minä lähdin kouluun. Ehkä halusin yrittää paeta pelkoa, mutta se vain seurasi mukana kaikkialle minne menin, ei hetkeksikään tunne antanut rauhaa. Luokassa yritin kertoa opettajalle tilannetta, mutta kyyneleet tanssivat vain loputonta valssia poskillani. Kyllähän hän tiesi tilanteen.

Oli kuvaamataidon tunti ja täytyi maalata tämänhetkisestä tunteesta, kuinkas sattuikaan! Yllättäen paperini jäi valkoiseksi, vain muutama kyynellammikko seuranaan. En tiennyt, mitä paperiin maalata, en tiennyt mitä tunnen. Vai pelkäsinkö, että tunteeni olivat jotenkin väärät? Minunhan pitäisi olla iloinen, että munuainen löytyi, koska sitähän äiti tarvitsi, ettei tarvitse enää tehdä dialyysiä. Että uusi, parempi elämä olisi mahdollista. Mutta ei se niin yksinkertaista ole.

Soitin isän hakemaan minut kotiin, vaikka matkaa koulusta kotiin olisi ollut alle puoli kilometriä. En uskaltanut kävellä sitäkään matkaa yksin, niin naurettavaltahan se kuulostaa, mutta en minä laiskuuttani kyytiä soittanut. Oli tunne, että kun olen yksin, joku tekee minullekin pahaa.

Viestejä pirisi puhelimeen, mutta moneen viestiin jäi vastaamatta ja monta puhelua vastaanottamatta, kun vain odotin että äiti soittaa. Tuijotin kelloa, kuinka viisarit liikkuvat minuutista toiseen, olin kuin hypnoosissa, pelon vankina.

Puhelin soi ja ruudussa luki "Äiti soittaa:". Se helpotus purkautui itkuun, kun kuulin äidin äänen. "Moi kulta! Lääkäri jututti juuri minua ja kohta menen leikkaussaliin. Nyt joudun sulkemaan puhelimen, soitan kun leikkaus on ohi, rakastan sinua aina eniten maailmassa, muista se aina. Pusuja ja haleja, rukoile äidin puolesta, että kaikki menee hyvin. Annatko nyt isille, niin ehdin muutaman minuutin vielä puhua hänenkin kanssa." Nuhruisella äänellä vastailin äidille ja annoin puhelimen isille. Silloin mieleen jäi kaikumaan sanat "muista se aina, että rakastan sinua eniten maailmassa, muista se aina että rakastan sinua eniten maailmassa" miksi äiti noin sanoi?! Ei kai se sanonut niin viimeistä kertaa? Entä jos menetän äitini? Tunne meinasi tukehduuttaa minut. Itkin äidin tyyntyä vasten niin lujaa kuin ikinä saatoin. Isä tuli viereeni, halasi ja sanoi: "Tytärkulta, kyllä kaikki menee hyvin ja äiti selviää, niin meidän on vaan uskottava."

Ovatko tunnit kuluneet koskaan niin hitaasti kuin sinä päivänä, eivät toden teolla. Tuntui, että leikkaus kestää ikuisuuden. Mummo ja ukkikin kävivät ja yrittivät puhua, mutta en antautunut puhumaan asiasta, juuri sanaakaan.

Illalla äiti soitti. Sitä tunnetta ei voi kuvailla, kun kuulin äidin äänen. Täytyi ihan korvia heristää. Sitten vasta tajusin, että äiti on hengissä, minulla on yhä ikioma äiti, en menettänyt häntä, kyllä äiti nyt selviää. "Hengissä ollaan, olen todella kipeä enkä jaksa nyt puhua kauaa, soitellaan aamulla, nuku hyvin kulta, rakastan sinua." Isänkin kanssa äiti puhui vielä hetken. Silloin pelon ja ilon tunteet menivät todella sekaisin, mutta jokin antoi uskoa, että kyllä äiti taistelee viimeiseen asti eikä anna

periksi edes kuolemalle. Uni ei meinannut millään tulla. Kun asiat ja lukemattomat vastausta vailla olevat kysymykset pyörivät mielessä. Isäkään ei tainnut saada nukutuksi.

Kun äiti soitti seuraavana aamuna, hän ilmoitti, että Laura oli lähtenyt äidin luo Helsinkiin. Alkoi suututtaa kun kuulin, että joku näkee äidin ennen minua ja isää. Mutta parempi oli, että emme menneetkään seuraavana päivänä. Ei äiti ollut jaksanut olla hereillä viittä minuuttia pitempään, Lauralta ja Jounilta kuulin.

Juttu kylällä äidin siirtoon lähdestä oli levinnyt ja ihmiset saattoivat kaupassa vain jäädä tuijottamaan hyllyjen välistä. Tuntui kuin olisin ollut katseiden vanki. Jotkut jopa ilkeästi sanottuna tulivat utelemaan tilannetta. Pää kuin oli muutenkin sekaisin. En osannut vastailla mitään järkevää, kuin: "Kyllä äiti hengissä on". Silloin ne kysymykset vasta alkoivat. Oliko se niin suuri leikkaus? Olisiko siinä ollut menehtymisen mahdollisuus? Kuka oli luovuttaja ja niin edelleen. Kyyneleet silmissä yritin olla reipas ja ymmärtää ihmisten uteliaisuutta. Mietityttäähän se, mutta oliko vastaukset pakko saada juuri nyt ja minulta, kun en itsekään tiennyt niihin vastauksia. Sanoin vain: "luovuttajaa ei tiedetä koskaan ja anteeksi en jaksaisi nyt puhua siitä".

Ensimmäisestä viikosta en muista oikeastaan mitään. Menin kuin zombi ja yritin olla huomaamaton ja peittää sisällä olevan pahan olon. Keskellä päivää kylällä yksin käveleminenkin oli melkein ylitsepääsemätöntä, kun pelotti niin paljon. Pelkäsin melkein kaikkia ja kaikkea. Kaikkia niitä tunteita ei voi pukea sanoiksi, niitä ei voi kuvitella kuin vasta silloin, kun itse kokee tämän saman.

Noin viikon päästä leikkauksesta lähdimme isän, mummon ja ukin kanssa äitiä katsomaan Helsinkiin. Kun seisoin Helsingin Kirurgisen sairaalan pihalla, tuijotin ovea ja kokosin itseäni, muut odottivat minun menevän ensin. Kun tartuin oven kahvaan, tunsin oven olevan raskas, raskaampi kuin mikään ovi koskaan. Oven takana oleva todellisuus pelotti.

Oven avautuessa näin äidin, purskahdin itkuun, kävelin äidin luo ja halasin häntä. Itkimme yhdessä ja niin kaikki muutkin. Halatessani tajusin, kuinka paljon olen tätä hetkeä odottanut. Se tunne, kun sain koskettaa äitiä. Silloin vasta todellisuudessa uskoin, että hän on selvinnyt ja hengissä. Siinä tilanteessa olin ylpeä äidistä, äiti taisteli kuolemaa vastaan ja otti voiton. Ja sai lahjaksi elämän uuden, erilaisen ja paremman.

Lähdimme nousemaan pitkiä kaarevia vanhanaikaisia portaita ylös. Sairaala oli täysin erilainen, mitä olin kuvitellut. Näin, että äitiin sattui todella paljon, ja isäkin huomasi sen, ja auttoi itkevän äidin portaat ylös rauhallisesti. Osasto ei ollut ihan tavallinen, se oli yksi iso sali, jossa sängyt oli erotettu toisistaan vaan verhoilla. Kaikki äänet ja pienenkin rapsauksen kuulivat kaikki.

Äidin vieressä pötkötteli iloinen Marjut, vastapäätä Thea ja salin toisessa päässä äidin "Teemu-veli", joka oli saanut toisen munuaisen samalta luovuttajalta kuin äiti. Kohta möreä miesääni kysyi: "Onko pianolle lähtijöitä?". Höristin korviani? Se oli siirron saaneiden päivittäinen kävelylenkki. Salin käytävän päässä oli piano, jonne oli päivittäin määrä kävellä. Muutaman kaverin mies sai lenkille, ja he lähtivät kävelemään pianolle peräkanaa. Siellä oli täysin oma maailmansa, sisäpiirijuttuja, sairasta huumoria ja salakieltä. Kaikkea sopivassa suhteessa sekaisin. Ilman tätä kaikkea, tuskin olisi heistä kukaan päästänyt. Kaikki olivat käyneet vähän turhankin kovan koulun taistelllessaan elämästä viimeiseen asti, ja sankarillisesti siitä selvinneet. Virtaa riitti kaikesta huolimatta.

Äiti sai päähänsä, että nyt hänelle lähdetään ostamaan takki. Kun hän päätti, eipä ollut minulla ja isällä paljon sananvaltaa. Niin sitä mentiin ostamaan takkia, tai yritettiin mennä. Onhan se nyt

sanomattakin selvää, että noin ison leikkauksen jälkeen ei ihan heti ehkä shoppailla, vaikka sisua on enemmän kuin pienessä kylässä. Mutta pakkohan sitä oli rajojaan kokeilla, kun ne eivät nyt tuommoisella vielä tule selväksi. Ei ehditty paljon Inter Sportissa takkeja katsella, kun voimat äidillä olivat jo lopussa. Palasimme pikku hiljaa takaisin sairaalaan. Ette usko sitä tunnetta, kun kaiken huolen ja hädän keskellä saa olla äidin kanssa ja auttaa kaikessa, missä vaan pystyy ja osaa. Tästä alkoi vasta se paraneminen...

Eräänä päivänä soittaessani äidille luulin hänen olevan Helsingissä, mutta luulot pois. Hän ilmoittikin olevan tulossa kotiin, jo lähellä kotia. "Mutta eikös sinun pitänyt olla siellä kolme viikkoa, nythän on mennyt vasta vähä reilut kaksi?", kyselin ällistyneenä. Mutta aina yhtä terhakka ääni kertoi: "Joo, piti, mutta minä olen jo niin hyvässä kunnossa, että ne laittoivat minut kotiin kun osastolle tuli ruuhkaa." Juoksin kotiin imuroimaan ihan paniikissa, että on varmasti siistiä kun äiti tulee. Ja että kaikki muutkin asiat ovat järjestyksessä, kun saadaan äiti vihdoin kotiin. Hän nimittäin inhoaa epäjärjestyä, ja kaiken piti olla täydellistä kun äiti tulee.

Arki alkoi uudenlaisena ja parempana, äiti ei enää tarvinnut dialyysipusseja ja koneita vaan Orpo poika (äidin uusi munuainen) hoiti homman nyt. Ja niin alkoi erinomaisesti jatkunut paraneminen. Orpo poika porskuttaa vaan koko ajan paremmin ja paremmin. Ja siitä olemme onnellisia. Koko perhe jännittää kreatiniini-tuloksia, ja olemme onnellisia, kun ne ovat olleet erinomaiset.

Koko perheen elämä muuttui siirron myötä, ja tietysti parempaan suuntaan. Siirto antoi meille kaikille uuden elämän, ja myös uuden näkökulman asioihin. Nyt osaamme arvostaa ihan erilaisia asioita kuin ennen tätä kaikkea. Tapahtuma on siis ollut todella opettavainen elämän koulu meille kaikille, ja kun nyt ajattelee, niin vaikka tämä on ollut raskasta, en antaisi siitä enää hetkeäkään pois. Mikä parasta, äiti pääsi eroon dialyysipusseista ja koneista. Tämän kaiken aikana "kaverit" katosivat, ja tosiystävät jäivät luoksemme ja tueksemme kaiken hädän keskellä. Halusivat elää sen kaiken kanssamme. Saimme myös uusia ihania ystäviä. Erityiset kiitokset Mallulle ja Jukalle, kun toimitte varavanhempina ja piditte isän tukena minusta huolta tänä aikana. Kiitos Teille tästä kaikesta. Suurimmat kiitokset luovuttajalle ja niille omaisille, jotka antoivat elimet luovutettavaksi. Ja Helsingin Kirurgisen sairaalan henkilökunnalle sydämelliset kiitokset, että hoiditte äitiäni ja ammattitaidollanne olette tehneet elinsiirrot ylipäätään mahdollisiksi.

